

Dosarul nr. 2ra-1917/18

prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani), judecătorul: O. Parfeni
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecătorii: N. Simciuc, I. Țurcan, Iu. Cotruță

ÎNCHEIERE

31 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Svetlana Filincova
Nicolae Craiu
Dumitru Visternicean

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Ciobanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Departamentul Instituțiilor Penitenciare cu privire la repararea prejudiciului moral, cauzat prin punerea ilegală sub învinuire, pentru atragerea la răspundere penală, încălcarea convenției Europene de Extrădare și pentru aflarea în timp îndelungat în condiții inumane în Penitenciarul nr.13 din mun. Chișinău,

împotriva deciziei din 25 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel declarată de către Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir,

c o n s t a ț ă :

La 06 decembrie 2016, Alexandru Ciobanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral în sumă de 40000 lei pentru costurile și cheltuielile suportate, 100000 lei pentru violarea și detenția ilegală de mai mult timp în Penitenciarul nr.13 din Chișinău și 120000 lei pentru violarea art.14 din Convenția Europeană de Extrădare.

În motivarea cererii de chemare în judecată Alexandru Ciobanu a indicat că, a fost pus sub învinuire, eliberat mandat de arestare, tras la răspundere penală contrar art. 14 din Convenția Europeană de Extrădare, și a fost deținut ilegal în Penitenciarul nr.13 din Chișinău aproximativ doi ani de zile.

Reclamantul a mai indicat că, organul de urmărire penală și instanța de judecată au încălcat art. 543 Cod de Procedură Penală, iar Curtea de Apel Chișinău prin decizia sa a constatat încălcările admise în privința sa.

Reclamantul a menționat că, în perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău a fost deținut în condiții degradante și inumane.

La fel a relatat că, în perioada deținerii în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău a fost vizitat de reprezentanții ambasadei și oficiali de la Consiliul Europei, iar avocații săi au depus la CEDO trei cereri.

Alexandru Ciobanu a solicitat încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova suma de 120 000 de lei pentru violarea art. 14 din Convenția Europeană de Extradare, 100 000 de lei pentru detenție în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău și 40000 de lei costuri și cheltuieli pe cale le-a suportat față de avocați și în fața Curții pentru traducerea materialelor cauzei.

În cadrul ședinței de judecată din 25 iulie 2017, Alexandru Ciobanu a depus cerere de chemare în judecată concretizată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Departamentul Instituțiilor Penitenciare, prin care a solicitat: admiterea integrală a cererii de chemare în judecată, încasarea din contul bugetului de stat a prejudiciului moral pentru punerea ilegală sub învinuire, atragerea la răspunderea penală, aflării în timp îndelungat în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău în sumă de 100000 lei, pentru încălcarea art. 14 din Convenția Europeană de Extradare suma de 120 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.169-172).

Făcând trimitere la prevederile art. 1422, 1423 Cod civil, la prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, art. 14 din Convenția Europeană de Extradare, art. 3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în motivarea cererii de chemare în judecată concretizată reclamantul a indicat că, în privința sa de către Procuratura s.Rîșcani, mun. Chișinău a fost intentată cauza penală de învinuire în comiterea infracțiunii prevăzută de art. XXXXXX Cod penal, care a fost săvârșită la 17-18 aprilie 2012. Cauza penală a fost pornită la 14 martie 2012. Potrivit răspunsului Departamentului de grăniceri inculpatul a părăsit Republica Moldova la 16 aprilie 2012, iar ulterior, a fost reținut în Italia și a fost extrădat în Republica Moldova și toată perioada s-a aflat în Penitenciarul nr.13 din Chișinău în condiții inumane având statut de XXXXXX. Prin sentința din 11 noiembrie 2015 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută de art. XXXXXX Cod Penal, cu liberarea acestuia de pedeapsă în temeiul art. 60 Cod penal pe motivul expirării termenului de tragere la răspundere penală. Nefiind de acord cu sentința emisă atât acuzatorul de stat cât și Alexandr Ciobanu au contestat-o, iar prin decizia din 16 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău, Alexandr Ciobanu a fost eliberat de răspundere penală, învinuit în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. XXXXXX Cod Penal și a fost încetat procesul penal pentru motivul că sunt alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

Reclamantul a menționat că, din anul 2012 și până la pronunțarea deciziei din 16 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău, s-a aflat în stare de arest conform încheierilor Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău.

Alexandr Ciobanu a relevat că de către Avocatul Poporului în perioada aflării sale în Penitenciarul nr.13 din Chișinău a fost întocmit un aviz în temeiul art.24 alin. (2) din Legea cu privire la Avocatul Poporului privind ameliorarea comportamentului față de persoanele private de libertate și îmbunătățirea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău. Potrivit raportului au fost stabilite mai multe încălcări, condiții inumane și degradante: suprapopularea, starea igienică nesatisfăcătoare în spațiile de detenție, permisiunea deținuților de a fuma.

Reclamantul a indicat că în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău a sosit la 07 august 2013, la data de 02 octombrie 2014 la examinarea medicului s-a constatat XXXXXX și XXXXXX.

Prin hotărârea din 09 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial. A fost încasată de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul reclamantului suma de 40 000 lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă.

În susținerea soluției date instanța de fond a conchis că prin acțiunile instituțiilor statului lui Alexandru Ciobanu i-au fost create suferințe fizice și psihice, însă suma de 120000 de lei solicitată de reclamant cu titlu de prejudiciu moral este excesivă și disproporțională principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului, motiv din care instanța califică suma de 20000 lei cu titlu de prejudiciu moral, ca o satisfacție echitabilă suferințelor suportate.

Totodată, instanța respinge solicitarea reclamantului cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată, deoarece aceasta nu a fost probată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 20 octombrie 2017 Departamentul Instituțiilor Penitenciare a declarat apel împotriva hotărârii din 09 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) prin care a solicitat admiterea cererii de apel și casarea hotărârii instanței de fond.

Prin încheierea din 10 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depusă de Departamentul Instituțiilor Penitenciare și s-a acordat termen apelantului de 20 zile din momentul recepționării încheierii pentru înlăturarea neajunsurilor și anume prezentarea apelului motivat.

La 09 noiembrie 2017, Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir a declarat apel împotriva hotărârii instanței de fond solicitând admiterea cererii de apel, încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova suma de 120000 de lei pentru violarea art.14 din Convenția Europeană de Extradare în beneficiul reclamantului, 100000 de lei cu titlu de pagubă morală pentru aflarea în condiții inumane și degradante un timp îndelungat, în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău și 40000 de lei pentru costuri și cheltuieli pe care le-a suportat față de avocați și în fața Curții pentru traducerea materialelor cauzei.

La 11 ianuarie 2018 Departamentul Instituțiilor Penitenciare a depus cererea de apel suplimentară solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere integrală a cererii de chemare în judecată.

Prin încheierea din 07 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul declarat de Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției al Republicii Moldova, din motivul că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel.

Prin decizia din 25 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir și menținută hotărârea din 09 octombrie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 25 iulie 2018 Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea cererii de recurs, încasarea din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova sumei de 120000 de lei pentru violarea art.14 din Convenția

Europeană de Extrădare în beneficiul reclamantului, 100000 de lei cu titlu de pagubă morală pentru aflarea în condiții inumane și degradante un timp îndelungat, în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău și 40000 de lei pentru costuri și cheltuieli pe care le-a suportat față de avocați și în fața Curții pentru traducerea materialelor cauzei (f.d.1-4, Vol.II).

Făcând trimitere la art.432, 434, 436, 437 cod de procedură civilă recurentul a menționat că nu este de acord cu decizia din 25 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, o consideră neîntemeiată, deoarece instanța de judecată incorect a stabilit mărimea prejudiciului moral cauzat, iar quantumul solicitat de Alexandru Ciobanu este unul rațional, dar nu exagerat.

La 24 septembrie 2018 Administrația Națională a Penitenciarelor a depus referință asupra cererii de recurs declarată de Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir în care a indicat că consideră recursul inadmisibil, iar sumele solicitate spre încasare exagerate și nefondate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 25 aprilie 2018, expediată părților prin intermediul oficiului poștal la 28 mai 2018, confirmare despre recepționarea acesteia de către părți la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe recursul, declarat de către Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir, la 25 iulie 2018, se consideră depus în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Alin. (4) al articolului menționat prevede că, săvârșirea a altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest sens Completul reține, că sarcina instanței de recurs la aceasta etapă este de a verifica temeiurile recursului și argumentele privind caracterul ilegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Completul evidențiază că, în lumina jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedura de examinare a admisibilității unui recurs în materie civilă trebuie să corespundă în principiu garanțiilor unui proces echitabil, consfințite de art. 6 din CEDO, în special cu referire la dreptul de acces liber la justice și la dreptul subsecvent de a fi audiat de o instanța judecătorească (hotărârile Delcourt contra Belgiei din 17 ianuarie 1970 și Erfar-Avef contra Greciei din 27 martie 2014).

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016).

Completul reține că obligația de a motiva un act judecătoresc poate varia în funcție de natura actului în cauză (hotărârea Hansen contra Norvegiei din 02 octombrie 2014), iar în concepția CtEDO, nu se impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes” (hotărârea Nersesyanyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir este declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă, care să justifice afirmația de ilegalitate a deciziilor instanței de apel, iar alegațiile invocate în recurs nu indică încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei pentru declararea recursului admisibil.

Astfel, reieșind din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la

concluzia de a considera recursul declarat de Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin.(2), art. 433 lit. a), art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul, declarat de către Alexandru Ciobanu reprezentat de avocatul Aliona Dragomir, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Nicolae Craiu

Dumitru Visternicean